

[Poul Dam.]

nisteren sagde ved sin fremsættelse af finanslovsforslaget, er en masse ting, der gør, at det enkelte finansårs kasseoverskud i og for sig er en temmelig tilfældig størrelse. Men der er en opsparing, som er ganske betydelig.

Ikke desto mindre, til trods for at der har været denne opsparing på visse områder og vi ved, at lønmodtagerne har betalt den fulde skat med det samme, har der været en forbrugsstigning, som jo navnlig har været gældende i første halvår af 1970. Vi savner her en oplysning, som ikke er uden interesse, navnlig for lønmodtagerne, nemlig denne: hvem havde egentlig denne forbrugsstigning? Man taler om befolkningen som helhed, man siger, at befolkningen som helhed har haft et stigende forbrug. Ja, det er nok rigtigt statistisk set, men meget store grupper af lønmodtagere har følt denne tale som nærmest forargelig, for de havde ikke nogen forbrugsstigning, de havde ingen muligheder for at få deres forhold gjort nogenlunde bedre, og de spørger: hvem var det egentlig, der havde denne forbrugsstigning?

Nu kan vi i hvert fald af disse skatteovervejelser se noget om, hvem der havde mulighed for denne forbrugsstigning; det var først og fremmest den gruppe skatteydere, som blev beskattet efter B-reglerne. Om man kan undersøge det, ved jeg ikke, men der er mange, der gerne ville vide det.

Ja, så ved vi jo endelig om 1970, at betalingsbalanceunderskuddet er blevet forøget, vi ved, at vores konkurrenceevne over for udlandet er blevet forringet; det er der ingen tvivl om, det er kendsgerninger, man må tage med i betragtning i hele den politiske planlægning.

Det er derfor helt rimeligt, at regeringen er bekymret over udsigterne for 1971. Vi andre er også bekymrede for 1971. Vi har kun et begrænset håb til 1971, sagt parentetisk; det er, at der skal være valg, og værre kan det jo ikke gå.

Det er klart, at der er grund til bekymring, der er grund til at tage disse økonomiske forhold helt alvorligt. Uden at gentage, hvad andre ordførere har sagt, vil jeg dels understrege bekymringens rimelighed, dels pege på en ny ting, nemlig at vi af de meget store spørgsmål er, hvorledes vi overhovedet kan drive en fornuftig økonomisk politik i et

samfund, hvor det offentlige beslægtet er en så stor del af nationalproduktet. Det er et så stort apparat med hele det offentlige, at man må være bekymret over, hvor bevægelsesmulighederne overhovedet findes. Hvor kan man sætte ind, så man kan øve en virkelig indflydelse på den økonomiske udvikling fremover?

Regeringen synes jo ikke at have så forfærdelig mange andre idéer, end at finanspolitikken skal virke, og det er jo bl. a. det, som dette finanslovsforslag er udtryk for. Regeringen tror, at en stram finanspolitik skal betyde, at efterspørgselspresset forsvinder, at vores konkurrencesituation dermed bliver forbedret, at priserne holdes nede, eksporten vil stige og betalingsbalancen blive forbedret. Alt dette er smukt, og hvis det var sandt, ville det også være godt.

Foreløbig har forsøgene på at drive stram finanspolitik jo ikke haft den slags virkninger; det er der mange biforklaringer til, dem skal jeg lade være at komme ind på, det kan regeringen jo selv gøre. Vi tror, at der kan ske ganske andre ting med den stramme finanspolitik. Hvis nemlig denne stramme finanspolitik ikke bliver accepteret som noget, der med rimelighed har udsigt til at føre til gode resultater, så vil der være to psykologiske virkninger, som begge er uheldige. Den ene er en ulyst til at påtage sig arbejde, som allerede nu er temmelig påtækelig. Med den marginalskat, som alle kan læse på deres kildeskattekort i dag, er der mange, der siger: nej, hvorfor skulle vi gøre os særlige anstrengelser for at tage noget ekstraarbejde, for at gøre en særlig indsats, man tager jo med det samme 40, 45, 47 pct. af det hele, og resten gider vi ikke arbejde for. Det er måske delvis et efterslæt fra fortiden; man ser måske ikke tilstrækkelig klart, at de nogle og halvtreds kroner, man har tilbage af en hundredkroneseddel, dem beholder man selv under forudsætning af, at man ikke køber beskattede varer for dem; hvis man køber varer, som beskattes med moms, ryger der jo igen en 5, 6, 7 kr., og hvis man så yderligere er så letsindig at købe tobak, drikkevarer eller andet lignende, så opdager man, at man beholder af en hundredkroneseddel noget i retning af 7-8 kr. Hvis man endda beholdt en tikroneseddel, kunne man ramme den ind og hænge